

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קכו

ערב שבת קודש
פרשת תצווה
י' באדר א' התשע"ו
שנת הקהל

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י' באדר-ראשון ה'תשע"ו - י"ז באדר-ראשון ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א	י' באדר-ראשון	הלכות איסורי ביאה פרק יח-כ.	ה' שמיטה ויובל פרק ה.	מל"ת קסא. קסב. מ"ע לח. מל"ת קסג. קנח. קנט.
ש"ק	י"א באדר-ראשון	פרק כא-כב. הלכות מאכלות אסורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ו.	מל"ת שנג. מ"ע קמט.
א'	י"ב באדר-ראשון	פרק ב-ד.	פרק ז.	מ"ע קנ. קנא. קנב. מל"ת קעב. קעד.
ב'	י"ג באדר-ראשון	פרק ה-ז.	פרק ח.	מל"ת קעג. קעה. קעו. קעז. קעח.
ג'	י"ד באדר-ראשון	פרק ח-י.	פרק ט.	מל"ת קעט. קפ. קפח.
ד'	ט"ו באדר-ראשון	פרק יא-יג.	פרק י.	מל"ת קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.
ה'	ט"ז באדר-ראשון	פרק יד-טז.	פרק יא.	מל"ת קפז. קפו. קפט. קצ. קצא. קצב.
ו'	י"ז באדר-ראשון	פרק יז. הלכות שחיטה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יב.	מל"ת קצג. קנג. קצד. מ"ע קמו.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.54	5.29.5	12.25	11.55	9.06	6.27	5.29	5.08	4.21	ו', י' באדר ראשון
5.55	5.30.3	12.25	11.55	9.05	6.26	5.28	5.07	4.20	ש"ק, י"א באדר ראשון
5.56	5.31.2	12.25	11.55	9.05	6.25	5.27	5.06	4.19	א', י"ב באדר ראשון
5.56	5.32.0	12.25	11.55	9.04	6.24	5.26	5.05	4.18	ב', י"ג באדר ראשון
5.57	5.32.8	12.25	11.55	9.03	6.23	5.25	5.04	4.17	ג', י"ד באדר ראשון
5.58	5.33.6	12.24	11.54	9.03	6.22	5.24	5.03	4.16	ד', ט"ו באדר ראשון
5.59	5.34.4	12.24	11.54	9.02	6.21	5.23	5.02	4.15	ה', ט"ז באדר ראשון
6.00	5.35.2	12.24	11.54	9.02	6.20	5.22	5.01	4.14	ו', י"ז באדר ראשון

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
6:09	5:11	6:07	4:58	6:08	5:08	6:08	5:08	6:09	5:11
6:14	5:16	6:12	5:04	6:13	5:13	6:13	5:13	6:14	5:16

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מז"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 0722770100, פקס: 03*9606169. 7474-ISSN 0793

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

מי שדעתו רחבה יכול להיות בשמחה

מלשון הרמ"א משמע שיש להיות "מחמיר" בשמחה – לשמוח בכל עת שיש סברא לכך! • כיצד יוכל לקיים "טוב לב . . תמיד" מי שיש לו דאגות ו"מרובים צרכיו"? • שני פירושים ב"דעתם קצרה" וב"דעת רחבה" • גם מי שלעיתים נופל ב"דעת קצרה" ימשיכו לו כל ההשפעות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ב. על הפסוק "וטוב לב משתה תמיד", איתא בגמרא²: "זה שדעתו רחבה". ורש"י מפרש על הפסוק: "וטוב לב . . שמח בחלקו". וצריך לומר שישנה שייכות בין שני פירושים אלו, היינו, שעל ידי זה שהוא בעל דעת רחבה, הרי הוא שמח.

לכאורה, קשור הדבר עם אופן ההנהגה שמתנהגים עמו מלמעלה: אם מתנהגים עמו במדת החסד, ונותנים לו כל צרכיו – אינו דואג, ואם מתנהגים עמו בהנהגה אחרת – שייך שיהיו לו דאגות.

אבל מדברי הגמרא "וטוב לב משתה תמיד, זה שדעתו רחבה", מוכח, שכאשר הוא בעל דעת רחבה, הרי הוא שמח בכל האופנים.

ג. ויובן בהקדים פירוש אדמו"ר מהר"ש⁸ בשם אדמו"ר הזקן⁹ על מאמר הפיוט¹⁰ "מרובים צרכי עמך ודעתם קצרה": מדוע "מרובים צרכי עמך"

א. בשולחן¹ ערוך אורח חיים² מביא הרמ"א ב' דעות, אם יש להרבות במשתה ושמחה בפורים קטן, והרמ"א מכריע, ש"רבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים", ומסיים: "וטוב לב משתה תמיד"³.

ובזה גופא ישנם ב' דעות: אם קאי על י"ד באדר ראשון, פורים קטן, דווקא⁴, או גם על ט"ו, שושן פורים קטן⁵.

ומלשון הרמ"א נראה כדעה הב'. דכיון שהרמ"א מסיים "וטוב לב משתה תמיד", הרי מתיבת "תמיד"⁶, מוכח, שאם רק יש איזו סברא שצריכה להיות שמחה, יש לעשות כן.

וכאשר ינהגו בהנהגה זו, שכאשר יש איזו דיעה על עניין השמחה, יחמירו בכך, אזי נבוא על ידי זה למה שנאמר בפסוק – "וטוב לב משתה תמיד".

(1) מכאן עד סוף – הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 175 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איהו ציינוי מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(2) סתרצ"ז.

(3) משלי טו, טו.

(4) ראה עטרת זקנים בשם ב"י והגמ"י בשם הסמ"ק. פמ"ג א"א סק"א.

(5) ראה לבוש ס"א. ספר מנהגים לר"י טורנא הל' פורים. אלי' רבה סק"ב.

(6) שהכוונה בתיבה זו – לרבות ענין נוסף (מהנחה בלתי מוגה).

(7) ב"ב קמה, סע"ב.

(8) מים רבים תרל"ז פ"א. נתבאר בד"ה באתי לגני דיו"ד שבט פ"ז (תורת מנחם – התועדויות תשי"ז ח"ב ע' 18 ואילך).

(9) ראה תו"א וישלח כו, רע"ג.

(10) סליחות לער"ה ולנעילה – ע"פ נוסח "תפלה קצרה" (ברכות כט, ב).

את מהותו, ובמילא מרגיש, שמה שאכן נותנים לו מלמעלה, הרי זה רק מצד חסדו יתברך, ובמילא אינו מתלונן ואינו רודף אחרי יותר מזה, ביודעו שגם מה שיש לו הוא רק מצד מדת החסד.

1. (ב) בהיותו בעל דעת רחבה - לא תופס מקום אצלו עניין הגשמיות, שהרי גשמיות היא במיצר ובהגבלה ("גשמיות איז פאָרקלעמט און באַגרענעצט"), ובדעת רחבה אין לזה שום תפיסת מקום;

- לפי ש"דעתם קצרה", אבל אילו היתה דעתם רחבה - לא היה עניין "מרובים צרכי עמך". ועל פי זה יובן גם מאמר הגמרא שכאשר "דעתו רחבה" הרי הוא "טוב לב" - כיון שלא חסר לו דבר; יש לו כל צרכיו.

ד. בהסבר הטעם שבגלל ש"דעתם קצרה" לכן "מרובים צרכי עמך", ישנם שני עניינים: (א) על-פי רוב משפיעים לאדם מלמעלה את כל העניינים שצריך להם; אלא, שכאשר האדם רודף

מצד קוצר הדעת יש תפיסת מקום אצלו לגשמיות, ומצד זה "מרובים צרכי עמך", אבל כש"דעתו רחבה", הנה מצד הרחבת הדעת אין הגשמיות תופסת מקום כלל

העניין שאחריו הוא כן רודף - הרי זה תורה ומצוות: תורה ומצוות אינם מוגבלים בהגבלה של עולם הזה, ואפילו לא בהגבלה של עולמות העליונים. זהו בלי גבול האמיתי ומרחב האמיתי, ומצד דעת רחבה - הרי זה הדבר היחיד שיש לו תפיסת מקום.

מצד דעת רחבה אינו חושב כלל אודות גשמיות, להיותם עניינים שאינם תופסים מקום כלל אצל מי שהוא בעל דעת רחבה. הוא חושב רק אודות רוחניות, וגשמיות נוגעת לו רק במדה שיש לה שייכות לתורה ומצוות כו'.

וכמו שכתב הרמב"ם¹⁴, שלא נתאו החכמים לימות המשיח בגלל גודל העושר והתענוג הגשמי שיהיה אז - שהרי עניין זה אין לו תפיסת מקום כלל, ומביא ראיה לזה ממה שנאמר¹⁵ "ביום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן", שיסתפקו במועט, אלא מה שנתאו לימות המשיח הרי זה בשביל קיום התורה ומצוות והשגת אלקות שיהיו אז.

- מעשה ביהודי חסידי שהיה ביכולתו, אבל

אחר עניני מותרות, אזי אפשר שלא זו בלבד שלא יקבל את המותרות, אלא שיאבד, חס־ושלום, גם את ההשפעה מלמעלה בעניינים שצריך להם. וכידוע המשל מכ"ק אדמו"ר הצמח־צדק נ"ע¹¹, שהלבושים צריכים להיות מתאימים למדת האדם, ואם הלבושים גדולים ממדתו, הרי לא זו בלבד שאינם מסייעים להליכה, אלא אדרבה - הם עוד מסתבכים בין הרגליים, ומפריעים להליכה. וכן הוא ברוחניות - וגלחה¹² את ראשה ועשתה את צפרניה¹³: כשמחפשים תחבולות בעניינים הגשמיים ולהוטים אחר מותרות - הרי לא זו בלבד שאין זה מועיל, אלא זה גם מקלקל.

ה. מהיכן מתחיל עניין זה - מ"דעתם קצרה": הוא אינו משער את מהותו, מעמדו ומצבו הרוחני, ובמילא מדמה הוא שהכול מגיע לו, הוא צריך הכול, ולכן רודף הוא אחרי מותרות. אבל בשעה ש"דעתו רחבה" - משער הוא נכון

11) סהמ"צ מצות תגלחת מצורע פ"ג (דרמ"צ קז, ב). וראה לקו"ת תצא לו, ג.

12) תצא כא, יב.

13) ראה לקו"ת תצא שם, ב: וגלחה את ראשה - הוא ענין ההתחכמות היתירה במילי דעלמא. וראה גם סהמ"צ שם.

14) הל' מלכים פ"ב ה"ד.

15) ישע' ז, כא. וראה סנהדרין צד, ב. מכתב ט"ו כסלו שנה זו (אג"ק ח"ד ע' קפא). וראה גם תו"מ חט"ז ס"ע 282. וש"נ.

"שבע יפול צדיק וקם"¹⁹, היינו, שאפילו צדיק אינו תמיד במצב שווה, ומכל־שכן מי שהוא למטה ממדריגת צדיק, שאפשר לפעמים שייפול ממדריגתו, יאבד את הדעת הרחבה ויקבל דעת קצרה: א) שגשמיות תתפוס אצלו מקום, ב) ושלא ישער את מהותו. זוהי הבקשה, שגם בשעה שתהיה לו דעת קצרה, לא יחסר לו דבר.

לא רצה, להיות רב, ונעשה סוחר. בהיותו סוחר, השקיע עצמו במסחר יתר על המדה. כתב לו הרבי במכתב¹⁶: "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחיה האדם"¹⁷, היינו, שהגוף רעב ללחם הגשמי, בגלל שהנשמה רעבה לניצוץ אלקי שבמאכל, וזה פועל על הגוף שיהיה רעב ללחם הגשמי¹⁸. ונמצא, שהעיקר הוא העניין האלקי שבזה, ולא הגשמי.

מי שבכללות דעתו רחבה, פועל את כל ההמשכות מלמעלה שממלאים לו כל צרכיו, ובמילא "וטוב לב משתה תמיד"

וההמשכה היא על ידי דעת רחבה – שכאשר עומד בכללות בדעת רחבה, אזי ממלאים את כל צרכיו, עד שגם בשעה שנופל ממדריגתו יהיו לו כל צרכיו. ועל פי זה יובן מאמר הגמרא "וטוב לב משתה תמיד – זה שדעתו רחבה": מי שבכללות דעתו רחבה, פועל הוא את כל ההמשכות מלמעלה, שממלאים לו כל צרכיו, ובמילא "וטוב לב משתה תמיד" – שתמיד, אפילו כשנופל ממדריגתו ויש לו קוצר הדעת, גם אז "וטוב לב", כיון שיש לו כל צרכיו.

(מהתוועדות שבת פרשת תשא, שושן פורים קטן, ה'תשי"ז. תורת מנחם כרך יט, ע' 97-100)

19) משלי כד, טז. וראה תניא חינוך קטן.

וזהו "מרובים צרכי עמך ודעתם קצרה", שמצד קוצר הדעת, יש תפיסת מקום אצלו לגשמיות, ומצד זה "מרובים צרכי עמך". אבל כש"דעתו רחבה", הנה מצד הרחבת הדעת, אין הגשמיות תופסת מקום כלל, ובמילא הרי הוא תמיד במצב ד"וטוב לב משתה תמיד".

ז. אמנם, אנו מבקשים על "מרובים צרכי עמך ודעתם קצרה" – שהקב"ה ימלא את כל צרכי עמך המרובים, אף שהם נמשכים מזה ש"דעתם קצרה". והביאור בזה:

16) ראה גם "רשימות" חוברת ט' ע' 15. אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ

ח"ד ע' תמה.

17) עקב ח, ג.

18) ראה כש"ט סקצ"ד.

לראות שתכלית הגלות היא הגאולה

'סמל' הממחיש את הגאולה

הביאור בפירושו רש"י בעניין "עצי שיטים" . . "יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם וציוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים כו".

[. .] נשאלת השאלה אצל "תלמיד ממולח":

מהו אמנם גודל ההכרח בפעולתו של יעקב אבינו בהבאת ונטיעת ארזים במצרים לצורך עשיית המשכן מאתיים ועשר שנים לפני הציווי של עשיית המשכן?!

והביאור בזה – מרמז רש"י ב"יינה של תורה" בהזכירו את שמו של בעל המאמר "רבי תנחומא": תנחומא הוא מלשון תנחומין, ולכן פירש רבי תנחומא ש"יעקב צפה ברוח הקודש" וכו' מכיוון שעניין זה מהווה נחמתן של ישראל:

כאשר בני ישראל נמצאים בגלות מצרים במצב דקושי השעבוד עד לגזירת "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" כו' וכו' – הרי מלבד ההבטחה ד"ואנכי אעלך גם עלה", שואבים הם עידוד ונחמה בראותם בעיניהם ממש את עצי הארזים שהביא יעקב ונטע במצרים מכיוון שצפה ברוח הקודש ש"עתידין לבנות משכן במדבר", ו"ציוה לבניו (ובניו לבניהם אחריהם, וכן הלאה) ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים!"

כלומר עצי שיטים לצורך עשיית המשכן גופא – היו יכולים אמנם להשיג גם באופן אחר, אבל, כדי שתהיה נחמתן של ישראל (ענינו של רבי תנחומא) – הוצרך יעקב אבינו להביא ארזים ולנטעם במצרים, ולצוות לבניו שייטלום עמהם כשיצאו ממצרים, כדי שבמשך כל זמן גלות ושעבוד מצרים יהיו לנגד עיניהם עצי הארזים שנטעם יעקב אבינו על מנת שייטלום כשיצאו ממצרים, היינו שעצי ארזים אלה מסמלים וממחישים את גאולתן של ישראל.

ומכאן באים לעניין של נחמה גם בנוגע לגלותנו זה אחרון:

כשנמצאים בחשכת הגלות, "כל הגלויות נקראו על שם מצרים" במדבר העמים "נחש שרף ועקרב וצמאון גו", חושך כפול ומכופל של עקבות משיחא – אומר רבי תנחומא, מנחמם של ישראל, שאין להתפעל מחשכת הגלות, מכיוון שיודעים שהתכלית והמטרה היא "לבנות משכן במדבר", היינו לעשות ממציאות ה"מדבר" משכן ומקדש לו יתברך, דירה לו יתברך בתחתונים. עד לסיום הציווי "ועשו לי מקדש" כפשוטו בבית המקדש השלישי שבו יתגלה גם המשכן שעשה משה, משכן המדבר.

[. .] מכיוון שלאחרי כל זה עדיין לא בא – מתעוררת השאלה והדרישה והצעקה האמיתית של בני ישראל: "עד מתי!?!...! והמענה היחידי לשאלה ודרישה וצעקה זו הוא – שהקב"ה ממלא את בקשתם ודרישתם של ישראל, ומביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה כפשוטה בפועל ממש!

וכמרומוז בדיק לשובו של רש"י "פירש רבי תנחומא" – שעניין הנחמה (תנחומא) הוא באופן של "פירש": לא דרש, דרוש ופשט'ל יפה, כי אם פשטות העניין, היינו נחמה וגאולה כפשוטה ממש, שהרי לא ייתכן שה"גלות" יהיה בפועל ובפשטות, ואילו הנחמה – באופן של "דרש" בלבד...

(התוועדויות תשמ"ז כרך ב, עמ' 548-550 ואילך)

מברק שהתקבל ביום־טוב בבוקר...

תגובת הרבי לרב שהמתין שלוש שעות • כיצד ניתן לקיים 'ווארט' תוך יציאה לשליחות? • מה ביקש הרבי מהמזכיר בבוקר יום־טוב? • ביקורו של הגאון ר' חיים צימרמן בקיץ תשכ"ד, שיחה תורנית מופלאה, וביטויים קצרי מלים ומלאי תוכן להערכתו את הרבי • ועל חוברות "תוכן עניינים בדא"ח" וביטאוני־חב"ד שזכו לקדש שם שמים

בערב חג השבועות תש"כ חלה הרעה במצבה של מרת פלר ממינסוטה (אמו של הרב משה שיחי', שליח הרבי במינסוטה). עד לכניסת החג במיניאפוליס נותרה עוד כשעה, אולם בנ"י היה זה כבר לאחר התקדש החג.

למחרת בבוקר ביקש הרבי את אחד המזכירים: בדוק בדואר שהגיע אם אין שם הודעה מפעלער שבמינסוטה. המזכיר מצא את המברק והגישו לרבי. באותה שעה בדיוק חלה הטבה במצבה והיא הבריאה.

דיון ב'קודים'...

בקיץ תשכ"ד סח הרה"ח ר' יואל כהן לאחד התמימים מה'קבוצה' שנסע לקעמפ וחזר עם סימונו ל־770:

"הפסדת משהו מיוחד... שני גאונים משוחחים ביניהם ולא הבנתי מאומה"... וסיפר, כי באחד הימים הגיע הגאון רבי חיים צימרמן (מחבר ספר אגן הסהר) ל־770. היה זה לאחר מנחה, וכאשר יצא הרבי מבית הכנסת פגש בו והחלה שיחה ביניהם. כל העת הוזכרו שמות המסכתות ללא ציון דפים... וכך בערך התנהלה השיחה: "מה תעשו עם הגמרא ב...?"

תיקון אדם הראשון

פעם הגיע הרב אפרים אליעזר יאלעס ע"ה מפילדלפיה אל הרבי ל־770. באותה שעה שהה הרבי באוהל, ולא ידעו מתי ישוב. כאשר סוף סוף חזר הרבי, ניגש הרב יאלעס אל הרבי ואמר כי הוא ממתין כבר שלוש שעות! השיב לו הרבי תוך כדי דיבור: נו, תיקנתם אפוא את חטא אדם הראשון שלא המתין שלוש שעות! (מרשימת הרב יהושע מונדישין 'הערות וביאורים' גליון תתעב (פרשת מקץ תשס"ד) עמ' 15).

שבת היא — מלזעוק

להלן מספר אפיזודות שנאספו בתכריך אוצרות ליובאוויטש:

בקיץ תש"כ ביקש הרבי לשלוח בחור חשוב ב'שליחות' למרוקו. הבחור הסכים עקרונית, אך אמר לרבי כי הוא אמור לחזור לצרפת שם תתקיים מסיבת ה'קישורי תנאים' שלו – הווארט. הרבי הגיב:

"ווארט" אפשר לעשות גם ב... טלפון וכך היה אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר [=כלומר כשנשתדך כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ].

במשרד הדתות (שימש גם כ"רב בית כנסת
 "גאולת ישראל" רחוב רש"י 50 תל אביב) ופרסם
 בעצמו מספר ספרים ("הנשיאות בישראל",
 "האנציקלופדיה לתארי כבוד בישראל"), כתב
 בט"ו אלול תשכ"ד להנהלת צא"ח:

"מכובדי, בזמנו הואלתם בטובכם לשלוח לי
 את החוברות לפרשיות השבוע, המכילות שיחות
 כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובוביץ, והיות שהנני
 קורא אותן בתדירות ונהנה מאד מדא"ח המזילים
 טל של תחיה על נפש צמאה, ברצוני להפנות את
 תשומת לבכם לדברים דלקמן... התחלתי לקבל
 ממספר כ"ח ואילך.. חסרות לי החוברות... לשלוח
 לי החוברות הבאות... על כתובתי האישית.

"תודתי הלבבית נתונה לכם מראש
 "ברוב כבוד ויקר ובברכת שנה טובה ומבורכת".
 בח"י אלול תשכ"ד כותב הסופר ר' אהרן
 סורסקי: "מכובדי הרב ר' טוביא בלוי הי"ו,
 "שלו' וברכה!

"ראשית עלי להודות לו על משלוח הבטאונים
 [=בטאון חב"ד] שנערכו בטוב טעם ושיחות
 האדמו"ר מליובוביץ שליט"א, שאני נהנה מהם
 מאד.

"לא יכולתי עדיין לשבץ מהני מילי במדורי
 לפרשיות החודש בירחון בית יעקב, מן הטעם
 הפשוט שאני צריך תמיד להכין מראש לחודש
 שלם והשיחות הגיעו אלי תמיד אחרי זה. ובס"ד
 אשתמש בהם בשנה החדשה, כשכבר מצויים תחת
 ידי החוברות מפרשת שמות והלאה".

בחורף של אותה שנה (י"ד טבת) כתב רא"ס:
 "קבלתי מכתבו והפנינים המצורפים, ופשיטא
 שאשמח לקבל בקביעות את שיחות הקודש
 ולהשתמש בהם במדור לפרשיות.. והנני חותם
 בברכה בתשואת-חן על העבר ובתודה מראש על
 העתיד.
 נ.ב.

"כמדומני שכב' עורך בטאון לחב"ד, הלא כן?
 ראיתיו באקראי וברוך טעמו".

להלן פתק שכתב הרבי בכתב-יד קדשו
 להרה"ח ר' שמואל זלמנוב (מכתב מיום י"א ניסן
 תשל"ב, תשורה כ"ח אדר תשס"ט עמ' 44):

ולהצלחה בעניני הלקו"ש שכותבם – והפליגו
 חז"ל בגודל ענין הגהת ספר ותיקון דבר וכו'.

"עם הגמרא ב... וכו' וכו'..."

בסיום הוויכוח – שר' יואל טען שלא הבין במה
 עסק – הזכיר הרבי מראה-מקום מסויים. ר' חיים
 צימרמן הרהר, רקע ברגליו ואמר: "אינני יודע
 תשובה, אך אינני סבור כך...".

לאחר שנפרדו לשלום ניגש ר' יואל לרח"צ
 וביקש ממנו לשמוע הגדרות על גדלותו של הרבי
 בלימוד. ורח"צ סיפר לו:

"עיינתי 12 שעות ב'לקוטי שיחות' כרך ד' –
 שיצא לאור באותה תקופה – ולא מצאתי משהו
 אחד שאינו מתאים עם ירושלמי או בבלי...".

ועוד: "אצל הרבי יש נקודה אחת שהיא הבריה
 התיכון בכל התורה כולה, וכבר זמן רב שהנני
 עמל למצוא אותה... (נרשם מפי הרה"ת ר' אלי'
 קוק, מ'קבוצה תשכ"ד, ע"י הרה"ת משה לוי יצחק
 לאופר, ח"י אלול תשס"ח).

התעניינות בשיחות הרבי

בחורף תשכ"ד החלו להופיע חוברות 'תוכן
 ענינים' בדא"ח (לקוטי שיחות בצורתם הקודמת)
 בלשון הקודש, ע"י צעירי אגודת חב"ד בארצנו-
 הקדושה.

בי"ב אדר תשכ"ד כותב הרב יוחנן פריד, כיום
 מנהל 'בית הרב קוק' בירושלים:

"לכבוד צעירי אגודת חב"ד תל-אביב,
 "השלום והברכה!

"ברוכים אתם לה' על מפעלכם החדש והחשוב,
 כוונתי לאמור אודות חוברות דא"ח לפרשיות
 השבוע היוצאות עתה על ידכם.

"כדי שאזכה ללקחי-תורה ולא רק ב"כלים
 שאולים" – באתי אליכם בבקשה לשלחם גם אלי
 – לפי הכתובת הרשומה מע"ל [מעבר לדף], את
 התמורה אשלח בל"נ [בל נדר].

"בברכת הצלחה וכל טוב, ושמחת פורים,
 "יוחנן פריד [רח' אריאל 5 ירושלים].

"נ.ב. מה קורה עם קונטרסי "תניא" של הרב נ'
 גולדשמידט?"

[לימים, זכה הרב פריד ליחידות מיוחדת אצל
 הרבי, בשעה שבא למסור לרבי את ספרי חמיו,
 הגאון רבי אליהו רקובר על הגהות הגר"א]

ועוד כיוצא בו: הרב אברהם בורנשטיין עבד

ועכשיו עובר במקום הנ"ל – אם צריך לברך ברוך שעשה לי נס במקום הזה?
 "תשובה: דעתנו להלכה ולמעשה שמברך בשם ומלכות. (ואנחנו הנמשכים לפי פסקי דין אדמו"ר הזקן בכל מקום אין לנו אלא מה שכתב ב'סדר ברכת הנהנין' ריש פרק י"ג. וראה שקלאוטריא בשו"ע או"ח סו"ס רי"ח ועל אחת כמה וכמה בנידון דידן).

(ב) מי שחולה במחלה אנושה וישנם שני רופאים, אחד שומר תורה ומצוות והשני אינו שומר תורה ומצוות אבל הוא מומחה יותר וכבר אתמחי לרפאות רק הנו מתפאר בכוחו ועוצם ידו שעשתה לו זאת – האם החולה צריך ללכת לרופא המומחה יותר, או עליו ללכת אל הרופא שאינו מומחה כל כך מצד זה שהנו שומר תורה ומצוות, ובפרט שעל ידי זה שאם ילך אל המומחה יותר יחזק אותו לסבור ולומר עוד יותר כחי ועוצם ידי עשה לי וכו'?

"תשובה: דעתנו להלכה ולמעשה שמחוייב ללכת אל המומחה יותר ובפרט בחשש פיקוח נפש (ראה שו"ע או"ח סי' תרי"ח).

(ג) כאשר יהודי נחטף ר"ל על ידי גונבי נפשות ואנשי המשטרה המומחים בעניין זה הם יהודים שאינם שומרים תורה ומצוות ומתפארים בכוחם ועוצם ידם, האם מותר לפנות אליהם והאם מותר לעשות כהוראתם כאשר אומרים לעשות איזה דבר הכרוך בחילול שבת קודש, או שצריך לעשות בזה שאלת חכם?

"תשובה: דעתנו להלכה ולמעשה שמחוייב לפנות אליהם ולמהר בהצלה בכל מאי דאפשר ולא קיימת כלל שאלה שאין כאן חשש איסור חילול שבת, והשואל הרי זה שופך דמים וכו' והזריז הרי זה משובח. (ראה שו"ע או"ח ר"ס שכ"ח).
 "ועל זה באנו על החתום, ביום הנ"ל

"שלמה יוסף זווין, יעקב לנדא, א[לכסנדר] יודאסין, גרשון חן, יהודה ב"ר מרדכי בוטראשוילי, נחום ב"ר אלעזר מרדכי טרבניק, דוד חנונין, יצחק יהודה ירוסלבסקי, זאב דוב סלונים, משה אשכנזי, יחיאל מיכל דוברוסקין, שרגא מלך קפלן, דוב אליעזרוב, מרדכי שמואל אשכנזי."

ר' שמואל נהג לפלפל הרבה בשיחות הרבי, ולא פעם חשף מקורות לדברי הרבי. – ראה לדוגמה בג'גדיל תורה' ירושלים ת"ו גליון יג (שבת תש"מ) עמודים 128-137.

גאון וחסיד

הגאון החסיד רבי שלמה יוסף זווין ז"ל היה מדייק בנוסח אותו היה הרבי משגר לחתנים: "הנני בזה להביע לו ברכתי מזל טוב מזל טוב": לשם מה כפל הרבי "מזל טוב"? אלא שמקרא מלא דיבר הכתוב (מקץ פרק מ"א פסוק ל"ב): "ועל השנות החלום גו' פעמיים – כי נכון הדבר מעם האלקים וממהר האלקים לעשותו". ומכיון שהרבי רוצה שהמשכת הברכות תהיה במהירות, לכן כופל את הברכה.
 (מפי נכדו הגאון רבי נחום זווין – רשימות הרה"ת ר' יצחק יהודא רוזן לוד).

בשנת תשכ"ח שיגר הרבי מברק לקראת חג הפסח, ובו נאמר: "שבת וחג הפסח כשר ושמח". הרב זווין פלפל וביאר באריכות מדוע כתב הרבי "שמח" גם על שבת, למרות ששבת אינו (כל כך) זמן של שמחה כמו ימים טובים שבהם ישנו ציווי "ושמחת בחגך" (ראה שולחן מנחם כרך ב' עמודים א"ב) – ולתרץ זה הביא דברי ה'אור שמח' שבהם כתוב במפורש שכאשר חג נופל בשבת, אזי חיוב השמחה מוסב גם על שבת (מפי נכדו – רשימת הנ"ל).

דעת תורה: נס ופיקוח נפש

בגליון 804 של 'כפר חב"ד' עמ' 54, נדפס צילום פסק דין רבני חב"ד בארץ הקודש המתייחס לג' השאלות שעורר הרבי בקשר למבצע אנטבה ואוגנדה (ראה גיליונות קודמים 1115-1116):
 "אנחנו הח"מ חברי הבי"ד של רבני חסידי חב"ד באה"ק ת"ו, נתאספנו היום כ"ד מרחשון תשל"ז בבית הגרש"י שליט"א זווין, לאחר שפנו אלינו לפסוק הלכה בשאלות דלהלן:
 (א) אחד מהנוסעים שהי' בסכנה בשדה התעופה באנטבה (אוגנדה) וניצול ברחמי השי"ת

פרשת תצווה

ואתה תצווה את בני־ישראל (כז,ב)

מדוע נאמר "תצווה את בני־ישראל", ולא "דבר אל בני־ישראל", ככתחילת פרשת תרומה? ההסבר לכך: בפרשת תרומה נאמר "דבר", שהוא מלשון הנהגה (כמו "ידבר עמים תחתינו"), כי משה היה צריך להנהיג את העם ולהדריכו כיצד לתת את תרומת ה'. לעומת זאת, בפרשתנו נאמר "תצווה" – מלשון צוותא וחיבור – כי משה צריך לחבר את בני־ישראל אליו. שכן על־ידי התחברות והתקשרות זו, בוודאי יזכו להשיג חכמה עילאה, הנקראת "שמן", ויבינו את סודות התורה שניתנו בכ"ב אותיות. זהו שנאמר "את בני־ישראל", כלומר, כל האותיות מא' ועד ת'.

(אור תורה)

שמן זית זך (כז,ב)

הזית הוא מר, כמאמר רז"ל (עירובין יח), "יהיו מזונותיי מרורין כזית", והוא רומז לבחינת החושך והמרירות שמצד הסטרא־אחרא. לכן הזית משכח לימוד של שבעים שנה (הוריות יג), כי השכחה היא מעולם הקליפות.

ועל־ידי כתישת הזית, דהיינו, אתכפיא סטרא־אחרא, מתגלה השמן, בחינת החכמה; היינו ההתבטלות לאלוקות (כי חכמה עניינה ביטול, שהרי תיבת חכמה היא גם: כח מ"ה – ביטול).

(תורה־אור, דף פא, עמ' ב'ג)

כתית למאור (כז,ב)

אומר רבינו הזקן:

על־ידי "כתית" – התבטלות וכתישה עצמית, מגיעים לבחינת 'מאור' שבתורה.

לימוד התורה צריך להיות בביטול והנחת עצמותו של הלומד, מתוך ידיעה והכרה שהוא לומד את חכמתו ורצונו יתברך; ולא זו בלבד שלומד בהתמדה ושקידה, אלא שמסלק את עצמו בסילוק אמיתי, שכל חפצו יהיה אך ורק בתורת ה' וחכמתו יתברך, וישעבד שכלו לגמרי מכל וכול. זהו שאנו אומרים בתפילה – "ונפשי כעפר לכול תהיה (ועל־ידי זה) – פתח לבי בתורתך".

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1276)

ועשית חשן משיפט (כח,טו)

במילה "חשן" יש שני רמזים המנוגדים זה לזה:

(א) בכתבי האריז"ל מובא ש"חשן" – אותיות "נחש".

(ב) בספרים נאמר, משמו של רבי אפרים מבעלי התוספות, ש"חשן" בגימטרייה "משיח".

הגוף רומז ל'נחש', כי הוא נקרא "משכא דחויא" (עורו של נחש), ואילו הנפש רומזת ל"משיח".

בזמן הגלות עניין ה"נחש" הוא בגלוי, כי סיבת הגלות היא החטאים, דהיינו התגברות הגוף על הנפש. ולאידך גיסא, עניין ה"משיח", אף שהוא קיים, הוא בהעלם.

עבודתנו אפוא היא – הגברת הנפש על הגוף, כלומר, להוציא ולגלות את ה"חשן" שבגימטרייה "משיח"

מהיעלמו.

(ליקוטי שיחות, כרך יא, עמ' 138)

ונשמע קולו בבואו אל הקודש (כח, לה)

יש שואלים: אמת שהמצב הירוד של דורנו מחייב פעילות נמרצת בהרבצת התורה וחיזוק היהדות, אבל מניין לנו שעבודה זו צריכה להיעשות ב"קול רעש גדול"? מדוע נחוץ לצאת לרחוב ולהשמיע שם בקול רם על הנחת תפילין, מזוזות כשרות וכיוצא בזה, דבר שלא ראינו בדורות הקודמים? המענה על כך: על-פי כל הסימנים שציינו חז"ל בסוף מסכת סוטה, ברור שדורנו זה הוא הדור שלפני ביאת המשיח, הנקרא "עקבתא דמשיחא" – "שולי המעיל". בשולי המעיל היו פעמונים ורימונים (הם יהודים השרויים בשפל המדרגה, בחינת "ריקנין שבך"), וכשהם נכנסים "אל הקודש" – תחת כנפי השכינה, היה "נשמע קולו" דווקא, ללמדנו שדבר זה צריך להיעשות באופן של "קול רעש גדול"...

(ליקוטי שיחות כרך טז, עמ' 341)

ועשית ציץ... ושמת אותו על פתיל תכלת (כח, לו-לז)

ציץ מכפר על עזות פנים (זבחים פח)

כתוב בספר אורחות צדיקים (שער הבושת), ש"אם יתבייש האדם בגלוי ובסתר לפני השם יתברך לבד, אין מעלה למעלה מזאת". אך מה שהאדם אינו מתבייש מפני השם יתברך, אלא הוא בבחינת עז פנים, זהו שבעיניו השם יתברך רחוק ממנו. זהו שרמז הכתוב: "ועשית ציץ" – "ציץ" הוא מלשון ראייה (כמו "מציץ מן החרכים"). היינו העבודה של הסתכלות כלפי מעלה, ועלידי כך יתבייש מהשם יתברך, "ושמת אותו על פתיל תכלת" – עלידי הסתכלות זו יגיע לבחינת בושת (יראה עילאה) הנרמזת בתכלת, כאמור בזהר ש'תכלת' רומזת לבחינת יראה.

(אור התורה, כרך ה' עמ' א'תשנז)

והקטיר עליו אהרון קטורת סמים (לז)

פרשת תצווה נפתחת בציווי מעשה המנורה ומסתיימת בציווי על עשיית הקטורת. יש קשר מיוחד בין שני הדברים, כפי שהם בעבודת האדם: הדלקת המנורה כנפש האדם משמעותה – הדלקת והארת הנשמה בנר מצווה. גם עבודת הקטורת היא התחברות והתקשרות עם הקב"ה כאש בוערת, כמאמר הזוהר – "בחד קטירא אתקטרנא ביה בקוב"ה, ביה אחידא, ביה להיטא". כשם שהדלקת המנורה הפיצה אור בכל העולם, כך גם הדלקת הנשמה באור המצוות עליה להאיר את סביבתה ואף עבודת הקטורת צריכה להשפיע על כל הסובבים. שליחות זו – זמנה תמיד, כי הן המנורה והן הקטורת הן עבודות שנעשו במשכן ובמקדש – תמיד, בכל יום ויום ללא יוצא מהכלל.

(ספר השיחות ה'תשנ"ב עמ' 416)

זה הקטן גדול יהיה

בעניין הקטנות מתבטאת מעלתם של ישראל

...על־אחת־כמה־זכמה - ההוספה בשמחה, "משנכנס אדר מרבים בשמחה", שכולל גם אדר ראשון, כמרומוז בפירוש רש"י "ימי ניסים היו לישראל פורים ופסח", שגם הגאולה דפסח קשורה עם חודש אדר, שבו נולד משה רבינו, מושיען של ישראל, והרי גם לידת משה רבינו (כמו פטירתו) קשורה עם ז' אדר ראשון.

ויהירצון שעוד לפני פורים קטן (בשבת פרשת תצווה) יהיה כבר "מיסמך גאולה לגאולה" - גאולת פורים לגאולה האמיתית והשלימה על־ידי משיח צדקנו, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". ואף שמדובר אודות פורים קטן - הרי בעניין הקטנות מתבטאת מעלתם של ישראל, "יעקב כי קטן", "דוד הוא הקטן", ולכן דומין ללבנה ומונין ללבנה, "המאור הקטן", ועל־ידי זה באים לגדלות האמיתית - "זה הקטן גדול יהיה" - בגאולה האמיתית והשלימה, "שהם עתידים להתחדש כמותה", ובפרט ב(סמיכות ל)י"ד בחודש (פורים קטן) שבו מתחיל העניין ד"קיימא סיהרא באשלמותא", ובזה גופא - י"ד אדר ראשון, ש"ראשון" קשור עם משיח ובית־המקדש, שנקראים "ראשון", "בניין בית־המקדש, דכתיב כיסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו ושמו של משיח דכתיב ראשון לציון הנה הנם".

ואז יהיה גם העניין ד"ואתה תצווה" בתכלית השלימות והגילוי - כי "לא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך" (ועד שיתגלה ויאיר בכל העולם, מלשון העלם, "מערב עד בוקר", שמהפכים ה"ערב ל"בוקר"). ובאופן שמראה באצבעו ואומר זה, וב' פעמים זה, "הנה אלוקינו זה גו' זה הוי' קיוינו לו", ומתוך שלימות השמחה - "נגילה ונשמחה בישועתו", "שמחת עולם על ראשם".

וכן תהיה לנו - גאולה האמיתית והשלימה על־ידי משיח צדקנו תיכף ומיד ממש, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו", ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בראשם, וכולנו יחדיו, "קהל גדול" - "ישובו הנה", לארצנו הקדושה ולירושלים עיר הקודש, ובלשון הכתוב (במזמור פ"ז בתהלים) - "ולציון יאמר איש ואיש יולד בה", ש"הוא יכוננה עליון".

(משיחות שבת פרשת תצוה, ערב פורים קטן ה'תשמ"ט - התוועדויות תשמ"ט, כרך ב' עמ' 350-351)

שיקויים "בניסן .. עתידין להגאל" - כבר בתחילת חודש אדר

ויהי רצון - והוא העיקר - שלא יצטרכו להמתין ב' חדשים עד לחודש ניסן, ש"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל", כיון שבהתחלת חודש אדר ראשון, ובפרט משבעה באדר. . תהיה הגאולה האמיתית והשלימה ובניין בית המקדש השלישי וחנוכתו בפועל ממש.

ולהוסיף שבשנת העיבור שישנם ב' חדשי אדר, ששים יום, מיתוסף עוד יותר בתשוקה והגעגועים לחודש ניסן (שבו נגאלו ובו עתידין להגאל) במשך ששים יום, שעל ידי זה ממהרים ומזרזים עוד יותר הגילוי דענייני חודש ניסן עוד בהתחלת חודש אדר.

(משיחות ג' ועש"ק פ' תצוה, ז' יו"ד ו"א אדר־ראשון, ה'תשנ"ב - התוועדויות תשנ"ב, כרך ב' עמ' 314-315)

"כאילו הם עוסקין בבניין הבית"

על-פי הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ('התוועדויות' ה'תשמ"ט, כרך ב' עמ' 317) להוסיף לשיעורי החת"ת של ימים אלו "מפירושי חז"ל בתורה שבעל-פה (על כל פנים מאמר ופירוש אחד על פסוק אחד), כפי שנלקטו כבר בספרים" - הננו מביאים כאן לקט כזה, על-פי ימי השבוע הבא עלינו לטובה

שבת קודש

והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות

יקטירנה (לז)

בבוקר בבוקר. הקטורת קודמת לאיברים, דתניא, יוקדם דבר שנאמר בו בבוקר בבוקר לדבר שלא נאמר בו אלא בוקר אחד בלבד.

(פסחים נט,א)

יום ראשון

כי תשא את ראש בני-ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם (ליב)

כי תישא. תניא, ר' ישמעאל אומר, בוא וראה רחמיו של הקב"ה על בשר ודם, שאדם קונה עצמו במזון מידי שמים, שנאמר כי תישא את ראש בני-ישראל ונתנו איש כופר נפשו.

(מכילתא פ' משפטים כא,ל)

יום שני

וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרון ויאמר חג לה' מחר (לבה)

וירא אהרון. מה ראה? אמר רבי בנימין בר יפת, ראה חור שזבוח לפניו (=שהרגוהו על ססירב לעשות העגל), אמר, אי לא שמענא להו עבדו לי כדעבדי לחור ומתקיים (איכה ב), אם ייהרג במקדש ה' כהן ונביא, ולא הווי להו תקנתא לעולם. מוטב דלעבדו לעגל, אפשר הווי להו תקנתא בתשובה.

(סנהדרין ז,א)

יום שלישי

ויאמר, פני ילכו והניחותי לך (לג,ד)

פני ילכו. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, מניין שאין מרציין לו לאדם בשעת כעסו, דכתיב פני ילכו והניחותי לך, אמר לו הקב"ה למשה, המתן לי עד שיעברו פנים של זעם ואניח לך.

(ברכות זא)

יום רביעי

ויאמר, לא תוכל לראות את פני כי לא יראני האדם וחי (לג,כ)

כי לא יראני. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, אלמלי נשתייר במערה שעמד בו משה ואליהו כמלא נקב מחט סידקית לא היו יכולין לעמוד מפני האורה, שנאמר כי לא יראני האדם וחי.

(מגילה יטב)

יום חמישי

ויעבור ה' על פניו ויקרא, ה' ה' א-ל רחום וחנון, ארך-אפים ורב-חסד

ואמת (לד,ו)

ויעבור ה'. אמר רבי יוחנן, אלמלא מקרא כתוב אי-אפשר לאומרו. מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפילה ואמר לו, בכל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני סדר הזה ואני מוחל להם.

(ראש-השנה יזב)

יום שישי

את חג המצות תשמור, שבעת ימים תאכל מצות אשר ציוויתך למועד

חודש האביב, כי בחודש האביב יצאת ממצרים (לד,יח)

את חג המצות תשמור. אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה, כל המבזה את המועדות כאילו עובד עבודת כוכבים, שנאמר אלוקי מסכה לא תעשה לך וסמיך ליה את חג המצות תשמור.

(פסחים קיחא)

הלכות ומנהגי חב"ד

יום שני,

י"ג באדר א'

במנחה אין אומרים תחנון¹.

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה: הלילה, אור

ליום שלישי בשעה 03:09.

יום שלישי

י"ד באדר א', פורים קטן²

אין אומרים תחנון³, ואסור בהספד ובתענית⁴,

וראה בהערות בקשר לתענית חתן ביום חופתו⁵.

(1) סידור אדמוה"ז לפני 'למנצח... יענך'.

(2) שם זה (ובמקביל 'שושן פורים קטן') "מצאתי לראשונה מתחיל ממנהר"ל ריש הל' פורים [בהוצאת מכון ירושלים - עמ' תט], ובדרכי משה לטור סי' תרצ"ז ס"ק ג' - לקוטי שיחות כרך כו עמ' 210 הערה 8.

(3) סידור אדמוה"ז שם.

(4) רמ"א סי' תרצ"ו. לוח כולל-חב"ד.

(5) ראה 'תורת מנחם - התוועדיות' (ב) תשי"א ח"א עמ' 252, שהחזן והכלה התענו ביום זה (עד אחרי החופה, שהיתה בשעה מאוחרת יחסית). יש להדגיש, שהרבי לא יום את התענית אלא הסכים לה, כפי שסיפר החתן דאז הרה"ת ר' צבי הירש ש' חיתרין: "בעת הקבלת פנים בא הרב אייזנשטאט בטענה על זה שהתענו באותו יום שהיה פורים קטן, וענה לו רבינו: 'כמו ששואלים - כך עונים. שאלו אצלי האם כדאי להתענות, וענית ש' שכדאי להתענות!' (מקדש ישראל עמ' 91). והקשה הרהמ"ח ס' נטעי גבריאל מדברי שו"ע אדמוה"ז (סי' תכט ס"ז) על תענית באסרו חג של פסח ו'איסור זה אינו אלא מנהג, אבל מעיקר הדין אין איסור כלל להתענות בו, אלא שהמונע היה זה משובח", וא"כ בענייננו שמניעת התענית היא **מדינא** (כדעת רוב הראשונים שזו מסקנת הגמ' במגילה וב, ובפסק השו"ע והרמ"א סי' תרצ"ז ס"א, ואחרונים שהובאו בס' 'הנישואין כהלכתם' פ"ו סל"ח, וכ"פ בס' נטעי גבריאל ובלוח 'דבר בעתי', ע"פ המג"א ר"ס תקע"ג כיוון שיום זה נזכר בגמרא, וכ"כ בפשיטות באנציקלופדיה תלמודית שצויינה ב'התוועדיות' שם (1), צ"ע איך ניתן להחמיר ולהתענות.

ואולי הכוונה, דאף שפסקו לנהוג כך למעשה, אין הכוונה שהתענית אסורה מדינא, שהרי כבר כתב מהר"ם מרטנבורג (במרדכי, מגילה פ"א סי' תשפ"ד) וכן הביא בביאור הגר"א (סי' תקס"ח ס"א) שמסקנא זו היא רק ע"פ מגילת תענית, והרי קיי"ל (ר"ה

אך מותר במלאכה⁶.

שמחת היום צריכה להיות מתוך 'שטרעם' (סערה) ורעש⁷, ובפרט ששמחת פורים קטן היא שמחה בטהרתה, שאינה מעורבת בעניין אחר כמו מצוות היום דפורים⁸.

מכיוון שפורים קטן הוא 'שלושים יום לפני החג' ד'פורים גדול⁹, זה הזמן¹⁰ לעורר אנשים נשים וטף על ההכנות למבצע פורים, ולכלל לראש - ללמוד את הלכות פורים ומצוותיו, ולהשפיע על כל אחד ואחת מישראל ללומדן ולהתכונן לקיומן¹¹.

בסיום כמה מכתבים מפורים קטן מסיים הרבי:

יטב. טושו"ע סי' תקע"ג) ש"בטלה מגילת תענית", וכן הקשה בס' פתחי תשובה, הובא בס' ארחות חיים להרה"צ מספינקא סי' תרצ"ז, ונשאר בצ"ע. אך הגר"א בס' זה לא נחלק כלל על השו"ע והרמ"א, ומסתבר שרק נהגו כן לחומרא, ע"ד מניעת תענית חתן ביום ט"ו בשבט שכתב המג"א שם "כיוון שמוזכר בגמרא", היינו שיום זה מוזכר בגמרא, אף שלא נזכר שם איסור תענית כלל בט"ו בשבט. ולכן גם מניעת התענית בפורים קטן "אינה אלא מנהג", ולכן יש מקום להתענות. וע"ע.

(6) ראה ב"י (בשם סמ"ק) או"ח סי' תרצו. דרכי משה שם (דלא כאבודרהם שמחמיר בזה). עט"ז לשו"ע שם. אליהורבה וזוטא, ועוד - לקוטי שיחות חכ"ו עמ' 213 הע' 34.

(7) כמסקנת הרמ"א בסוף הל' פורים קטן "וטוב לב משתה תמיד", עיי"ש בט"ו, שהכוונה שלא די ב'להרבות קצת בסעודה' [כלשון הרמ"א בתחילת דבריו שם, שהובאה גם בלוח כולל-חב"ד ליום זה] - לקוטי שיחות שבהערה הבאה.

(8) ואדרבה, כיוון שהוא עניין נעלה ביותר (וגם כדי שתהיה שמחה בטהרתה ללא ענין של חיוב, המטיל עול ויראה) - לא ניתנה להיכתב בשו"ע במפורש אלא ברמז, כמבואר בלקוטי תורה (פ,טע"ג) ע"פ מרז"ל "ערבין עלי דברי סופרים יותר מינה של תורה", שניסוך המים שהוא רק הלכה למשה מסיני, שמחתו למעלה מניסוך היין המפורש במקרא, ולמעלה ממנו ה'הקפות' דשמח"ת שהן מנהג ישראל בלבד (לקוטי שיחות חכ"ו עמ' 215, ובארוכה 'התוועדיות' תשמ"ו ח"ב עמ' 1081, עיי"ש).

(9) כלשון אדמוה"ז בסידורו.

(10) על-דרך לימוד הלכות הפסח וההכנות לחג (שו"ע אדמוה"ז ר"ס תכט), וכשם ש"באחד באדר משמיעין על השקלים" (שקלים פ"א מ"א).

(11) כ"ז (כולל ההערות 10,9) מלקוטי שיחות חכ"א עמ' 345,331.

"ובצחות לשון... 'זה הקטן - גדול יהיה"¹².
 לפני שמונים ותשע שנים נאמר המאמר
 הידוע, ד"ה 'וקיבל היהודים' על-ידי כ"ק אדמו"ר
 מהור"צ נ"ע - פורים קטן תרפ"ז, בבית-הכנסת
 הליובאוויטשאי, מוסקבה "ברוב עם ובפירסום
 גדול (וגם לאחר זה)"¹³.

12) אג"ק כרך יד, עמ' תכח-ט.

13) ספר המאמרים תרפ"ז עמ' קי. המאמר נדפס לראשונה בקובץ
 'התמים', חוברת ז', תמוז תרצ"ז, עמ' לו (במהדורת כפר חב"ד,
 כרך ב עמ' 672) לאחר עשר שנים - בשנת תרצ"ז (ואז נוספו לו
 ה'קיצורים'). בשנית - בקונטרס פט, ספר המאמרים תשי"א עמ'
 180, וראה במבוא ובנספח שם. כן היתה הוראה להדפיס קונטרס
 זה שוב וללמוד בו, לקראת ארבעים שנה לאמירתו - ה'תשכ"ז, וכן
 היו הוראות (להדפיסו ו) ללומדו פעמים רבות בכ"כ שנים. יומן
 אדמו"ר מהור"צ מיום זה נדפס בסה"ש תרפ"ז עמ' 151.

במאמר זה דורש הוא מסירות-נפש בכלל, וביחוד על החינוך,
 ומבטיח שדווקא תשב"ר שלמדו בתנאים הללו - לימודם ישבית
 אויב ומתנקם, ואדרבה, ע"י מס"נ זו יזכו לגאולה.

בשנת תשל"ח היתה התוועדות מיוחדת ב'פורים קטן', שכסיבתה
 הראשונה ציין הרבי את "התחלת היובל השני" לאמירת מאמר זה
 (לקוטי-שיחות כרך כא עמ' 326). אז אמר הרבי מאמר שלו ד"ה
 זה, סה"מ מלוקט ח"א עמ' שיו, במהדורת 'תורת מנחם' לפי סדר
 החודשים ח"ג עמ' מד).

במכתבו מפורים קטן תשד"מ (לקוטי-שיחות, כרך כו, עמ' 443)
 כתב הרבי: "זה הזמן להזכיר את עצמו וכן את כל אלה

המאמר ד"ה 'ואתה תצווה' ה'תשמ"א - המיוסד
 על המאמר הנ"ל - הוא מאמר החסידות האחרון
 שיצא מוגה על-ידי הרבי, לקונטרס 'פורים קטן -
 ה'תשנ"ב'¹⁴, וחילקו בריבויים בידו הקדושה לכל
 אחד ואחד מהנאספים.

יום רביעי

ט"ו באדר-א', שושן-פורים קטן

אין אומרים תחנון וכו', כדאתמול.
 יום התוועדות: "שדווקא באופן כזה יכולה
 להיות השמחה בשלימותה"¹⁵.

הנמצאים בסביבתו אודות המאמר... ומפרט שם את ההוראות
 מזה לזמננו-אנו.

עוד התעוררות ללימוד מאמר זה בפורים קטן - בסה"ש ה'תשמ"ט
 ח"א עמ' 277 (להתחיל בערב ו להמשיך גם לאחריו, עיי"ש).
 ל'קונטרס פורים תשמ"ט' הגיה הרבי את המאמר שלו ד"ה זה,
 מפורים תשי"א (סה"מ מלוקט ח"ג עמ' סו. במהדורת 'תורת מנחם'
 ח"ג עמ' נד. ובצירוף רשימת המאמר מגוף כתי"ק שלא נסתיימה -
 בס' 'תורת-מנחם - התוועדות' תשי"א ח"א עמ' 283).

14) 'ספר המאמרים - מלוקט' חלק ו עמ' קכט. במהדורת 'תורת
 מנחם' ח"ג עמ' לד.

15) 'התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 1072.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש